

Stenografični zapisnik

pete seje
deželnega zbora Ljubljanskega
dne 28. septembra 1871.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar: Dr. Radoslav Razlag. — Vladini zastopnik: Deželni predsednik: Karol pl. Wurzbach-Tannenberg. — Vsi članovi razun: knezoškof dr. Widmar, Kromer, dr. Suppan, Dežman, dr. pl. Kaltenegger, grof Auersperg, grof Blagaj, dr. vitez Savinšek, Rudež France, pl. Langer, grof Thurn, grof Margheri, baron Rastern, baron Apfaltrern in Dragotin Rudež.

Dnevni red: 1. Vladna predloga. Postava zastran porabe napeljevanja in grajenja (odvracanja) vodá. (Priloga 18.) — 2. Postava, kako naj se uravná napravljanje, zdrževanje in obiskovanje javnih ljudskih šol, in postava za uravnavo pravnih razmér učiteljev na javnih ljudskih šolah. (Priloga 14.) — 3. Predlog deželnega odbora zastran prenaredbe pravil za odpravljanje službe pri deželni blagajnici. (Priloga 19.) — 4. Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih za leto 1869. sledečih zakladov, namreč: a) deželnega zaklada in njegovih podzakladov, b) zaklada zemljiščine odveze, c) zaklada za zidanje norišnice, d) sirotinskega zaklada, e) P. P. Glavarjevega zaklada, f) Gf. Saurau-ovega zaklada za maše, g) zaklada cesar. Elizabeta za onemogle vojake. (Priloga 21.) — 5. Poročila finančnega odseka o računskih sklepih za leto 1870. sledečih zakladov, namreč: a) deželnega zaklada in njegovih podzakladov, b) zaklada zemljiščine odveze, c) zaklada za zidanje norišnice, d) deželno-kulturnega zaklada. (Priloga 22.) — 6. Poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada za zidanje norišnice za leto 1871. in 1872. (Priloga 23.) — 7. Volltev odbora 3 udov za predložene nektere postave. — 8. Poročila peticijskega odseka.

Obseg: Glej dnevni red. — Peticije. — Dopis dež. vlade, da se voli v državni zbor in da vlani premejeni deželni red ni dobil najviše sankcije. — Voli se šolski odsek.

Seja se začne o 30. minuti črez 10. uro.

Stenographischer Bericht

der fünften Sitzung
des Landtages zu Laibach
am 28. September 1871.

Anwesende: Vorjizender: Landeshauptmann Dr. Jakob Razlag. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Carl Edler v. Wurzbach-Tannenberg. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Sr. fürstbischöflichen Gnaden Dr. Widmer, und der Herren Abgeordneten: Kromer, Dr. Suppan, Deschmann, Dr. von Kaltenegger, Graf Auersperg, Graf Blagay, Dr. Ritter von Savinschegg, Franz Rudesch, von Langer, Graf Thurn, Graf Margheri, Baron Rastern, Baron Apfaltrern und Karl Rudež.

Tagesordnung: 1. Regierungsvorlage. Gesetz wegen Benützung, Leitung und Ableitung der Gewässer. (Beilage 18.) — 2. Gesetz, zur Regelung der Errichtung, der Erhaltung und des Besuches der öffentlichen Volksschulen, und Gesetz zur Regelung der Rechtsverhältnisse des Lehrerstandes an den öffentlichen Volksschulen. (Beilage 14.) — 3. Antrag des Landesauschusses, betreffend die Abänderung der Dienstesvorschriften für die Gehazung bei der Landeskasse. (Beilage 19.) — 4. Bericht des Finanzauschusses über die Rechnungsabschlüsse pro 1869 folgender Fonde, nämlich: a) des Landesfondes und seiner Subfonde, b) des Grundentlastungsfondes, c) des Irrenhausbaufondes, d) des Waisenfondes, e) des P. T. Glavar'schen Fondes, f) des Graf Saurau'schen Messenfondes, g) des Kaiserin Elisabeth Invalidenfondes. (Beilage 21.) — 5. Bericht des Finanzauschusses über die Rechnungsabschlüsse pro 1870 nachfolgender Fonde, nämlich: a) des Landesfondes und seiner Subfonde, b) des Grundentlastungsfondes, c) des Irrenhausbaufondes, d) des Landeskulturfondes. (Beilage 22.) — 6. Bericht des Finanzauschusses über das Präliminare des Irrenhausbaufondes pro 1871 und 1872. (Beilage 23.) — 7. Wahl eines Ausschusses aus 3 Mitgliedern für einige Gesetzesvorlagen. — 8. Berichte des Petitionsauschusses.

Inhalt: Siehe Tagesordnung. — Petitionen. — Wahl des Schulauschusses. — Zuschrist der Landesregierung wegen Vornahme der Reichsrathswahlen. — Desgleichen wegen Nichtfunktioinirung der Landesordnung v. J. 1870.

Beginn der Sitzung 10 Uhr 30 Minuten.

Deželni glavar

potrdi, da zbor sklepati more in prične sejo. Zapisnik zadnje seje se bere slovenski in potrdi.

Der Landeshauptmann

bestätigt die Beschlußfähigkeit des hohen Hauses und eröffnet die Sitzung. Das Protokoll der letzten Sitzung wird in slovenischer Sprache gelesen und genehmigt.

Predenj prehajamo na dnevni red, imam čestitim gospodom dopis deželne vlade od 25. septembra t. l. naznaniti, ki se glasi (bere — lieš):

„Ich habe die Ehre, Euer Hochwohlgeboren, unter Beziehung auf das kais. Patent vom 11. August 1871 zu ersuchen, den Landtag des Herzogthums Krain in Bälde zur Vornahme der Neuwahlen in den Reichsrath einzuladen“. Ta dopis bodem dal natisniti in postavil na dnevni red enih prihodnjih sej.

Dalje imam naznaniti dopis deželnega predsedništva od 25. septembra t. l., da postava predložena gledé prememb deželnega reda §§. 3, 5, 7, 8, i. t. d. ni zadobila najviše sankcije, ker je vlada predložila novo dotično postavo in bom to reč izročil ustavnemu odseku, ako ni ugovora. Ta dopis se glasi:

„Nr. 1169/pr.

Euer Hochwohlgeboren!

Seine k. und k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschließung vom 20. September 1871 den vom Landtage des Herzogthums Krain beschlossenen Gesetzentwürfen wegen Aenderung der §§. 3, 5, 7, 8 und 9, dann der §§. 10 und 11, endlich der §§. 12, 13, 15, 16, 32 und 37 der Landtagswahlordnung im Hinblick auf die im gegenwärtigen Landtage bereits eingebrachte Regierungsvorlage wegen Aenderung der einschlägigen Bestimmungen der Landtagswahlordnung die Allerhöchste Sanction nicht zu ertheilen befunden.

Ich beehre mich, Euer Hochwohlgeboren, hievon in Folge Erlasses des Herrn Ministers des Innern vom 23. I. M., Zahl 4417/M. I. unter Rückschluß der mit der geschätzten Zuchrift des Landesauschusses vom 10. Oktober 1870, 4144 anher geleiteten Kommunikate zur weiteren gefälligen Verfügung in die Kenntniß zu setzen.

Genehmigen Euer Hochwohlgeboren die Versicherung meiner vorzüglichsten Hochachtung.

Laibach am 25. September 1871.

Der k. k. Landespräsident:

Carl v. Wurzbach“.

(Obvelja. — Wird angenommen.)

Dalje imam naznaniti nektare peticije.

Deželni odbor predlaga prošnjo Radoljškega cestnega odbora za podporo vsaj 1000 gold.

(Se izroči finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Potem je po g. Dr. Bleiweisu izročena

prošnja

sosesk ta- in unstran Save v Ljubljanskem okraju o napravi mostu pri sv. Jakobu čez Savo.

(Se izroči finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Poslanec Ivan Toman izročuje prošnjo županstva Motniškega, da bi se djal Motnik v vrsto kranjskih mest in trgov v prihodnji volitvi poslancev za deželni zbor.

(Se izroči ustavnemu odboru. — Wird dem Verfassungsausschusse zugewiesen.)

Potem je prošnja izročena po g. dr. Zarniku:

Odbor „učiteljskega društva za Kranjsko“ prosi razne stvari v zadevi postav o napravljanji in vzdrževanji ljudskih šol in o pravnih razmerah ljudskih učiteljev na Kranjskem.

(Se izroči šolskemu odseku. — Wird dem Schulausschusse zugewiesen.)

Peticijski odsek je sklenil, naj se sledeče peticije odstopijo šolskemu odseku v rešenje:

1. Peticija učiteljev Radoljškega šolskega okraja in okrajnega šolskega svetovalstva v Radoljici, da bi postale vse ljudske šole deželne učilnice in da bi dobivali učitelji plače iz deželne blagajnice.

2. Peticijo učiteljev loškega šolskega okraja v Idriji za zboljšanje materialnega stanu ljudskih šol in ljudskih učiteljev.

3. Peticijo Dragomenjcev in Podgoričanov za razdelitev plačila Šent-Jakobskega učitelja po davkih. (Obvelja. — Angenommen.)

Zdaj prehajamo na današnji dnevni red.

I. Vladna predloga. Postava zastran porabe napeljevanja in grajenja (odvračanja) voda.

(Priloga 18.)

Deželni glavar:

Imam naznanjati, da morebiti čez pol ure dobimo to predlogo iz tiskarnice, ktere so zelo obložene z delom. Ker je bilo že zadnjič nasvetovano, da se ta predloga izroči odseku, ki se bode vsled 7. točke dnevnega reda denes volil, bi prosil, ako ni nasprotnega nasveta, da se ta reč tako v obzir vzame.

(Se izroči odboru za vodno postavu. — Wird dem Wasserrechtsausschusse zugewiesen.)

II. Postava, kako naj se uravná napravljanje, zdrževanje in obiskovanje javnih ljudskih šol, in postava za uravnavo pravnih razmér učiteljev na javnih ljudskih šolah.

(Priloga 14.)

Poročevalec dr. Bleiweis:

Jaz bi nasvetoval, da se ta predloga izroči odseku za šolske zadeve, ki bi obstajal iz 7 udov.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

Poslanec dr. Costa:

Jaz bi dostavil leto, da se šolski odsek voli koj danes.

(Obvelja — angenommen.)

III. Volitev šolskega odseka.

V ta odsek se izvolijo — in dießen Ausschuß wurden gewählt: Dr. Bleiweis (21), Dr. Costa (21), Irkič (21), Svetec (21), Kramar (20), Toman (20), Horak (15).

IV. Predlog deželnega odbora zastran preuredbe pravil za opravljanje službe pri deželni blagajnici.

(Priloga 19.)

Poročevalec dr. Costa:

Jaz bi prosil, da bi me častiti gospodje oprostili branja, ker imajo instrukcijo že tiskano pred seboj.

Deželni glavar:

Ako ni ugovora, ne bomo brali tega. Pričnjam splošno debato o tej zadevi.

Poslanec Svetec:

Jaz bi nasvetoval, da bi se ta predlog deželnega odbora, ker je dobro premišljen in na tanko izdelan, precej en bloc sprejel.

Deželni glavar:

Še želi kdo besede?

Poročevalec dr. Costa:

Jaz nimam nič zoper ta predlog in mislim, da je to tem naravnije, ker je tudi prva instrukcija za deželno blagajnico bila en bloc sprejeta. Če ima tedaj slavni zbor toliko zaupanja do deželnega odbora, ki pozna okoliščine, bi prosil, da to instrukcijo za deželne uradnike naravnost potrdi.

(Obvelja en bloc v 1., 2. in 3. branji — wird in 1., 2. und 3. Lesung en bloc angenommen.)

V. Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih za leto 1869 sledečih zakladov, namreč:

- a) deželnega zaklada in njegovih podzakladov,
- b) zaklada zemljiščine odveze,
- c) zaklada za zidanje norišnice,
- d) sirotinskega zaklada,
- e) P. P. Glavarjevega zaklada,
- f) Gf. Saurau-ovega zaklada za maše,
- g) zaklada cesarice Elizabete za onemogle vojake.

(Priloga 21.)

VI. Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih za l. 1870 sledečih zakladov, namreč:

- a) deželnega zaklada in njegovih podzakladov,
- b) zaklada zemljiščine odveze,
- c) zaklada za zidanje norišnice,
- d) deželno-kulturnega zaklada.

(Priloga 22.)

VII. Poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada za zidanje norišnice za leto 1871 in 1872.

(Priloga 23.)

(Navedene točke obveljajo brez razgovora. — *Sämtliche Vorlagen werden ohne Debatte angenommen.*)

VIII. Volitev odbora 3 udov za predložene nekatere postavbe.

V ta odsek se izvolijo — in diesen Ausschuß wurden gewählt: Svetec (22), Pintar (22), Murnik (20).

IX. Poročilo peticijskega odseka.

Poročevalec Svetec (bere — liest):

Slavni deželni zbor!

Županija v Starem trgu pri Poljanah v Črnomelj-skem okraji prosi za dovoljenje prodaje dveh državnih obligacij št. 19932 in 10283 za 420 gld. in 170 gld. in da se ta znesek porabi za napravo občinskega vodnjaka.

Ker te dve obligaciji peticijski odsek v pregled ni dobil in se tedaj ne more zagotoviti, da ste lastnina imenovane županije —, se more prodaja teh obligacij le s tem pristavkom nasvetovati, ako se te dve obligaciji na ime te županije kakor njena lastnina glasite.

Nasvetuje se toraj:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prodaja državnih obligacij št. 19932 in 10283 za 420 gld. in 170 gld. se županiji v Starem trgu pri Poljanah s pristavkom dovoljuje, ako je dokazano, da ste te obligaciji njena lastnina, in da naj se znesek za napravo občinskega vodnjaka porabi.

(Odsekovi predlog obvelja. — Der Ausschußantrag wird angenommen.)

Poročevalec Svetec (bere — liest):

„Peticija

nekih podobčanov Čatežkih za preuredbo §. 13. obč. reda.

Do leta 1850 so bili kraji Čatež, Cerina in Globočice samostojne občine. Potem so se združile v eno občino, namreč Čatežko, a ta se je leta 1866. združila z Velikimi dolinami v eno samo občino. Zgodí se pa pri lanskim volitvah, da so bili v občinski odbor večji del le Dolinci izvoljeni, tako, da imajo ti 19 odbornikov, a na tri podobčine Čatež, Cerina in Globočice jih je prišlo samo 5, namreč na vsako njih po eden, ki se mora po postavi iz podobčine izvoliti, in potem še dva druga. To se pa zdaj podobčinam krivo zdí, da imajo tako malo zastopnikov v občinskem odboru, in zato so se prošnjiki semkaj s peticijo obrnili, naj bi deželni zbor §. 13. obč. reda, ki govori o zastopu podobčin, tako predelal, da bi imele tudi te vselaj primerno število zastopnikov v občinskem odboru.

Ali peticijski odbor te prošnje ni spoznal za utrjeno, tem manj, ker je iz poročila c. k. okrajnega glavarstva Krškega razvidno, da so imenovane podobčine prav za prav same krive, da se je nanje malo oziralo, zato ker so se njih volilci volitve čisto malo udeležili.

Predlaga se tedaj: Slavni deželni zbor naj sklene: Čez to peticijo se prestopa na dnevni red“.

Poslanec dr. Costa:

Jaz se sicer popolnoma zlagam sè sklepom peticijskega odseka, vendar je na drugi strani gotovo, da sedanja občinska postava nikakor ne zadostuje našim razmeram in da bode še manj zadostovala, če bomo vpeljali velike občine. Treba bode natanjko določevati razmerje med velikimi občinami in podob-

činami in treba bode skrbeti, da bodo imele svoje zastopništvo velike občine zase in podobne zase. Jaz bi tedaj v tem primerljaju, ker ne vém, ali bi se drugokrat enaka prilika pokazala, nasvetoval, naj se daje deželnemu odboru nalog, da prenaredi in popravi občinsko postavo in predloži nov načrt prihodnjemu zboru. To pa je treba tudi iz družih obzirov. Mi vidimo pri deželni odboru, kako slaba in pomanjkljiva je sedanja občinska postava; treba bode jo tehtno prevdariti in popolnoma predelati. Prosim toraj, da slavni zbor sklepa o mojem predlogu, ki se glasi:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Deželni odboru se daje nalog, da predloži prihodnjemu deželni odboru po skušnjah današnjih potrebno popravljeni občinski red.

Deželni glavar:

Še želi kdo besede? (Nobeden se ne javi. — Niemand meldet sich.)

Tisti gospodje, kateri ta predlog podpirajo, naj blagovolijo vstati. (Zgodi se. — Gehst.) Predlog je podprt. Zdaj pa naj vstanejo tisti gospodje, kateri predlog sprejmejo. (Zgodi se. — Gehst.) Je sprejet.

Ker je to samostalen predlog, ga moram po pravilnem redu posebej na dnevni red prihodnje seje postaviti in menda bi se potem tudi ta peticija rešila.

Poslanec dr. Costa:

Prosim, jaz mislim, da je moj predlog le amendent k temu peticijskemu nasvetu. Jaz sem ta primerljaj poprijel in nasvetoval, naj se odstopi ta peticija deželni odboru v ta namen, da pregleduje, ali je treba občinsko postavo prenarediti ali ne. To ni poseben predlog in take reči ne treba posebej v obravnavo vzeti. Moj predlog je kratek in jasen.

Poročevalec Svetec:

Jaz bi prosil besede. Meni se zdi, da ta predlog z denašnjim nasvetom peticijskega odseka nima nobene zveze; kajti peticijskega odbora nasvet se dotika prošnje Čateške občine in ta gleda samo na premembo §. 13. občinske postave in sicer iz tega obzira, ker pri zadnjih volitvah ni dobila dovoljno število zastopnikov. Oni prosijo samo, da bi se dotični §. 13. tako prenaredil, da bi podobne dobile zmerom, ali pridejo k volitvi ali ne, primerno število odbornikov. Ker pa gospod dr. Costa nasvetuje meritorno predruženje celega občinskega reda, je to drugi predlog, kateri z denašnjim nasvetom peticijskega odbora skoraj slučajno ima neko zvezo. Po moji misli mora predlog gospoda dr. Coste priti posebej v obravnavo; kajti ni dovolj reči, premenimo vso občinsko postavo. Jaz mislim, da je dolžnost tistega, kateri predlog prinese, da nam natanjko razjasni v čem je postava pomanjkljiva, v čem in kako jo je treba prenarediti. In to ni danes na dnevnem redu, nimamo tedaj priložnosti se dalje v to spuščati in zatoraj sem te misli, naj se dá njegov predlog posebej na dnevni red, ker je dovolj podpiran.

Poslanec dr. Costa:

Prosim besede k formalni opazki. Jaz mislim, da so te besede prepozno prišle; glasovano je bilo in potrdil je ves zbor, da je to amendement in zdaj ni več posvetovanja o tem.

Poročevalec Svetec:

Jaz opomnim, da častiti gospodje niso morebiti prav razumeli, ali gre za podporo ali za meritorno rešenje tega predloga. Jaz mislim, da se ta razloček ni storil in zato so za njega glasovali. Če se bere dotični predlog, je jasno, da je samostalen, tedaj mora tudi po našem pravilnem redu posebej priti v obravnavo. (Dr. Zarnik: res je! — richtig!)

Poslanec dr. Bleiweis:

Stvar je bila na glasovanje dana in večina gospodov poslancev je bila za ta predlog, tedaj je sklenjena. Prav striktno v formalnem obziru morebiti ima gospod Svetec prav; ali jaz mislim, da je gospod dr. Costa sicer kratko a temeljito podpiral, skoraj bi rekel nujnost tega predloga. Deželni odbor je imel mnogo prilik prepričati se, kako pomanjkljiva, kako slaba in kako zamotana je ta postava. Zato res ne prevedim, kako bi se striktno formalnosti morali držati, ako nam je prilika, kakor tukaj, dana, da se izreče: občinska postava, kakor je sedanja, ne zadostuje, kar je faktično dokazano. Slavni zbor tedaj prav lahko sklene, naj se deželni odboru dá nalog, da v prihodnjo sesijo prinese popravljeni občinski red.

Poročevalec Svetec:

Proti temu nasvetu nimam nič, vendar pravilni red se mora natanjko spolnovati in meni se zdi, da je tako ravnanje zoper pravilni red. Ako mislite da ne, naj bi se to razložilo in se deželni zbor vprašal, ali misli, da je s tem nasvet dr. Coste konečno rešen, ali je drugih misli, namreč, da se dá v prihodnji seji na dnevni red. To bi jaz predlagal.

Landespräsident:

Herr Landeshauptmann, ich bitte um das Wort. Ich würde doch auch glauben, daß der Antrag des Abgeord. Hrn. Dr. Costa ein selbstständiger Antrag ist.

Der §. 35 der Landesordnung normirt in dieser Beziehung: „Selbstständige, sich nicht auf eine Vorlage der Regierung oder eines Ausschusses beziehende Anträge einzelner Mitglieder müssen früher dem Landeshauptmann schriftlich angezeigt und vorläufig der Ausschussberatung unterzogen werden“.

Der Herr Abgeordnete Dr. Costa hat seinen Antrag bereits wirklich begründet, ohne daß derselbe einem Ausschusse zugewiesen worden wäre. Ein solcher Vorgang scheint mir aber gegen die Landesordnung zu verstößen und würde dadurch ein Präcedenz geschaffen, welches vielleicht der geschäftlichen Behandlung anderer Gegenstände im Landtage früher oder später abträglich wäre. (Rufe: Ganz richtig! — klici: res!)

Ich glaube daher, daß man sich auch in diesem Falle strenge an das Gesetz und an die mit selbst gleichlautende Geschäftsordnung halten müsse und daß der vorhin gefaßte Beschluß vielleicht dadurch hervorgerufen wurde, daß rücksichtlich des Inhaltes und der Tragweite des Antrages des Herrn Abgeordneten Dr. Costa momentan ein Mißverständnis obwaltete.

Ich habe mir in meiner Stellung als Regierungsvertreter diese Bemerkung erlaubt, weil es meine Pflicht ist, für die Beobachtung des Gesetzes zu sorgen. Uebrigens handelt es sich hier nur um die formelle Behandlung des Antrages und könnte meiner Ansicht nach der vorhin

gefaßte Beschluß vom h. Landtage ohne weiteres revocirt werden.

Deželni glavar:

Meni se je tudi dozdevalo, da je to samostalen predlog, ki bi po pravilnem redu moral v prihodnji seji priti posebej na dnevni red. Jaz bi toraj prosil, odločiti to z glasovanjem, ako mislijo gospodje, da je predlog dr. Coste, kakor smo ga slišali, le amendment. Prosim tedaj tiste gospode, kateri so za to, da je predlog dr. Coste amendment k današnjemu nasvetu peticijskega odseka, vstati. (Zgodi se. — Gesfchieht.) Je manjšina. Jaz bodem tedaj ta predlog dal natisniti.

Poslanec dr. Costa.

Jaz odstopim od svojega predloga.

Deželni glavar:

Tisti gospodje, kateri so za predlog peticijskega odseka, da se preide čez prošnjo podobčanov Čatežkih na dnevni red, naj blagovolijo obsedeti. (Nobeden ne vstane. — Niemand erhebt sich.)

To je tedaj sprejeto.

Poročevalec Pintar (bere — ließt):

„Poročilo

peticijskega odseka o prošnji Vogljancev, da bi se nova šola za Prebače, Hrastje, Oklo in Voglje ne zidala v Oklem, ampak v Vogljah.

Slavni deželni zbor!

Petijskemn odseku je bila izročena prošnja vogljanskega občinskega predstojništva, která zahteva, da bi se nova šola za vasi Prebače, Hrastje, Oklo in Voglje ne ustanovila v Oklem (Hülben), ki je nekako na sredi med Hrastjem, Prebačami in pa med Vogljami, temuč da bi se ustanovila v Vogljah (Winklern), kjer sicer prebiva vogljanski beneficijat, která vas bi pa novo šolo od Hrastja in Prebače tako oddalila, da bi bilo iz teh dveh vasi v Šenčur, kjer imajo zdaj šolo, bliže kakor do nove šole v Vogljah.

Peticijski odsek misli, da, če je za 4 gori imenovane vasi res nove šole treba, se mora pri ustanovljevanju te šole na to posebno gledati, da se postavi, kolikor je najbolj mogoče, na sredo všolanih krajev. Šola v Vogljah pa bi bila ravno na koncu novega šolskega okraja.

Petičijski odsek toraj misli, da bi nikakor ne bilo pripravno v Vogljah šolo za Voglje, Oklo, Hrastje in Prebače ustanovljovati in nasledoma tudi ne more prošnje vogljanskega občinskega predstojništva podpirati, da bi se nova šola v Voglje postavila, temuč soglasno nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja vogljanskega občinskega predstojništva naj se izroči slavnemu deželnemu odboru, da jo v smislu peticijskega odseka reši“.

(Odborovi nasvet obvelja — der Ausſchußantrag wird angenommen.)

Poročevalec dr. Zarnik (bere — liest):

„Poročilo peticijskega odseka o prošnji občin Litijskega okraja, da se zopet postavi okrajni zdravnik v Litijo.

Slavni deželni zbor!

Gledé na to, da je deželni zbor že v seji 20. t. m. predlog deželnega odbora zaradi pomnoženja okrajnih zdravnikov na Kranjskem sprejel, rešen je s tem sklepom tudi predmet prošnje občin Litijskega okraja.

Zarad tega predlaga peticijski odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene, da se prošnja občin Litijskega okraja za vpostavljenje okrajnega zdravnika v Litiji visoki c. kr. vladi v ugodno rešenje in uvaženje odstopa“.

(Odborovi predlog obvelja — der Ausschlußantrag wird angenommen.)

Poročevalec Murnik (bere — išešt):

„Sporočilo

finančnega odbora o prošnji gospoda Janeza Franketa, slikarja v Benetkah.

Vsled sklepa sl. deželnega zbora od dne 20. septembra t. l. se je izročila prošnja gosp. Janeza Franketa finančnemu odseku v pretres in poročanje.

Ta reši svojo nalogo sledeče:

Janez Franke prosi v svoji prošnji, naj bi mu blagovolil slavni deželni zbor dovoliti podporo, da mu bode mogoče ostati v Benetkah in izvršiti slikarske studije.

Podpira pa svojo prošnjo s tem, da se sklicuje na svoje dela, ktera so bolj ali manj vsem poslancem znana, ter obljubuje, da hoče naslikati zopet pripravno podobo, ter jo podariti deželni, kakor je to pokojnega dr. Tomana. Deželni zbor je imel vže dvakrat priliko, to je v 19. seji l. 1869 in v 6. seji l. 1870 pokazati, da mu je ležeče na tem, da mlademu, nadepolnemu umetniku ne zapira financijelna zavira pot do popolne dovršitve slikarske umetnosti, za katero so od nekdaj vsi narodi mnogo mnogo žrtovali in s tem si tudi pridobili lepi spominek na veke. Pokazal je deželni zbor v obeh zadnjih letih, ker je brez ugovora podelil Janezu Franketu vsakokrat 200 gld. podpore, da ga je volja ne le v principu, ampak tudi djansko podpirati domače umetnike, če je le nadjati se, da je denar koristno naložen.

Da se je dosedajna podpora gotovo dobro naložila, ter da je imel rajni naš dr. Lovro Toman prav, ko je v svojem poročilu o tej zadevi l. 1869 rekel: „Vse slike (po Franketu naslikane) dokazujejo, da je Janez Franke pravi cilj in namen svojega življenja zadel, da zna izvrsten slikar postati Prepričan sem, da ako obrnemo pomoč 200 gld., gledé na deželni zaklad, bomo to dobro obrnili —“, to pričajo ne le dela, ktera so bila vže prejšnja leta navedena, ampak tudi novejša, od kterih omeni finančni odsek le te: Sliko za veliki altar cerkve v Dedendoli pri Višnji gori, predstavljajočo mater božjo z mrtvim Kristusom v naročji; podobi naravne velikosti prerano umrlega dr. Lovro Tomana za sl. deželni zbor in matico slovensko; podobo „Immaculata“ za cerkev v Gorjah na Gorenškem, o kateri strokovnjaki sodijo, da je dognano umetniško delo; štiri ščitice križevega pota za cerkev v Cerkljah; podobo matere božje lastina poročevalca; podobo dr. Janeza Bleiweisa, ktero so odborniki narodnih društev podarili čitalnici ljubljanski; studijo po naravi predstavljajočo deklico, v tej sliki, o kateri so vsi, ki so jo videli, sodili, da je umetnost prve vrste, je pokazal Franke vso izvrstnost svojega kolorita in virtuozne tehnike. Vsa dela so dobila priznanje zvedencev, od kterih navedem le Molmenti-a, profesorja akademije Beneške.

Tudi deželni odbor je v svoji seji 10. februarja l. l. priznal, da marljivost združena s prirojenim talentom v kratkem vstvari umetnika, in je izrekel naj lepšo hvalo g. Janezu Franketu za krasno in izvrstno izdelano podobo dr. Tomana, ktero je mladi umetnik podaril slavnemu deželnemu zboru.

Gledé na vse to ni potrebno pa tudi na to, da je dolžnost dežele po moči podpirati vsakako umetnost, predlaga finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Janezu Franketu, domačemu slikarju, sedaj biva-jočemu v Benetkah podeli deželni zbor v podporo za nadaljevanje umetniških studij 200 gld. iz deželnega zaklada in deželnemu odboru se naroči izvršitev tega sklepa.

(Odborovi predlog obvelja — der Ausfühuantrag wird angenommen.)

Deželni glavar:

Med zborovanjem je prišla še ena peticija, ktero

sem z ozirom na to, da g. Rudeža — kteremu je bila namenjena — ni tū, jaz izročil. To je

peticija

občanov metliških za poseben odpis davka za tekoče leto 1871.

(Se izroči peticijskemu odseku. — Wird dem Petitionsausschusse zugewiesen.)

Naznaniti imam, da se je adresni odsek sostavil in sicer volil je:

za predsednika g. dr. Bleiweisa, za podpredsednika g. dr. Costa in za perovodja g. dr. Zarnika.

Danes po seji ima odsek za pregledovanje delovanja deželnega odbora svojo sejo.

Finančni odsek ima jutri ob 4. uri popoldne sejo.

Ker smo današnji dnevni red končali, naznanjam, da bode prihodnja seja v soboto 30. septembra ob 10. uri sè sledečim dnevnim redom in se končuje današnje zborovanje. (Glej dnevni red VI. seje — sief Tagesordnung der VI. Sitzung.)

Seja se konča o 45. minuti čez 11. uro. — Schluß der Sitzung 11 Uhr 45 Minuten.